

- Romanian VIP - <http://www.romanianvip.com> -

Despre exil și întoarcere

Posted By [admin](#) On Iulie 10, 2008 @ 2:57 pm In [De-ale emigrării](#) | [2 Comments](#)

Matei PĂUN

[1] De ce m-am întors? O întrebare ce nu vă dispărea niciodată. Repetată cu incredulitate de o mie de ori, ea revine mereu cu tenacitate. Chiar atunci când e nerostită, o poți citi în gândurile interlocutorului. Ca și cum întoarcerea acasă ar fi un act de neconceput, o nebulie, inexplicabil și bizar. Ca și cum "acasă" ar fi o bucată de pământ sterp, infestată de molimi și lovită de sărăcie fără speranță.

Nu știi ce înseamnă să-ți părăsești țara... La urma urmei, aveam doar nouă luni când familia mea s-a îmbarcat într-un avion spre Germania la începutul anilor '70. Și am tot fost pe drum, mai întâi la Bruxelles și după opt ani la Los Angeles - fabrica de vise a civilizației occidentale. Cu totul, atunci când am revenit în 1997, nu petrecusem mai mult de un an din viață în România.

Cum poate conceptul de "acasă" sau "a aparține unui anumit loc" să însemne ceva pentru mine în raport cu România? Cum poate cineva ca mine, educat în mai multe țări, obișnuit cu confortul occidental și dependent de dinamismul capitalelor cosmopolite ale lumii, să-mi gălesc casa într-un "sat mare" provincial ca Bucureștiul, mai ales la mijlocul anilor '90, când rănilor capitalei erau de parte de se fi închis și cicatrizat.

Găini cotcodăcind

Amintirile mele despre România dinainte de 1989 sunt bucolice, atât cât pot fi amintirile unui copil. Din puținele călătorii în România pe timp de vară, îmi amintesc o țară verde și bogată. Șosele frumoase, străjuite de pomi, care se pierdeau în zare. Dacia albastră a bunicului meu. Biscuiții lui inegalabili, pe care îi împărțea cu mine de parcă ar fi făcut împărțășanie. Sticle cu lapte rece îngropate în nisip, acolo unde se sparg valurile, ca să țină rece, de celălalt bunic. Apa rece ca ghița de la piscina hotelului de la Eforie unde a trebuit să învăț să înot. Fotbalul pe ulițele de la Costinești, printre găini cotcodăcind și porci guițând. Maici blânde invitându-ne și ospetindu-ne atunci când căutam adăpost în timpul unei nopți furtunoase. Supa cu găluști gătită de bunica mea și servită în farfurii sofisticate de ceramică. Din nou, bunicul meu, arătându-mi cu mândrie radioul unde asculta cu sfințenie un program pe care eram prea mic să-l înțeleg.

Ciudad, în cel mai bun caz, dar acestea sunt amintirile care ar putea să convingă un adult să-și abandoneze prezentul confortabil în căutarea unei case pe care n-a cunoscut-o niciodată.

În anii adolescenței percepția cu privire la România mi-a fost modelată de activismul politic al părinților mei în Occident. România se înfundase adânc în mizerie și drumurile fericite din timpul verii dispăruseră de mult. Atunci am făcut cunoștință cu abilitatea românilor de a vorbi la nesfârșit despre politică. Între diferitele facțiuni ale exilului aveau loc adesea certuri și neînțelegeri. Dar ziarele disidenței erau citite cu nesăț. Se scriau scrisori către membri ai Camerei Reprezentanților și Senatori. Se trimeteau pachete cu mâncare și alte articole de primă necesitate rudelor îndepărtate. Uneori participam la demonstrații, de obicei în fața celei mai apropiate clădiri a statului federal. Fluturam steaguri și pancarte. Curând soseau și echipe de filmare TV complet confuze - n-aveai ocazia zilnică să vezi est-europeni agitându-se pe peluza din fața clădirii federale din Los

Angeles - și cum eu vorbeam engleză fără accent, mă trezeam împins în fața camerelor de luat vederi. Uneori ni se alăturau polonezi, unguri și chiar chinezi. Preoți ortodocși sobri, în anterii negre, intonau cântece religioase (și aveau cele mai bune voci). Una peste alta, o privește ciudată pe fondul palmierilor californieni.

Ucenicia financiară

Anul 1989 a sosit ca un hoț în miez de noapte. Zidul Berlinului căzuse, cea mai mare parte a Europei de răsărit schimbase macazul, Gorbaciov și Bush era acum prieteni, dar într-un fel nimeni nu se aștepta la o schimbare în România - cel puțin nu în etern pesimista și cinica comunitate de exilați români. Îmi aduc aminte că întreaga familie nu se dezlipea din fața televizorului. Telefonul suna în continuu. Proliferau zvonurile cu privire la o intervenție sovietică. La un moment dat, umbla vorba de recrutarea unor batalioane de voluntari care să lupte de partea cea bună. Mă întrebam dacă tata ar merge. Sau dacă eu ar trebui să merg, la urma urmei aveam aproape 18 ani! Din fericire totul s-a sfârșit la fel de repede cum a început...

Următoarea escală după terminarea studiilor a fost New York. Dacă lumea are o capitală, apoi aceea e New York. Deși știam că nu voi prinde rădăcini acolo, a fost, la momentul acela, experiența vieții mele. Lucram, din punctul de vedere al profesiei, pentru primul fond american de investiții care intrase pe piața de capital a Rusiei. Îmi plăcea - aici am învățat cu adevărat ce este economia și politica. În noile piețe, cum era atunci cea a Rusiei, transformările politice, diferitele stagii ale capitalismului, fiecare căpăta forme complet diferite, de parcă ar fi fost mărite cu lupa. Anii de contact cu Rusia și piețele sale m-au pregătit de minune pentru România.

Din punct de vedere financiar duceam o existență confortabilă la New York și știam că viitorul îmi era asigurat dacă urmam această cale. Și nu greșeam - fondul de investiții pentru care lucram a început cu valori de 20 de milioane de dolari în administrare, iar acum a ajuns la mai multe miliarde. Nu, m-am întors pentru că mi-au cerut șefii mei. Alegerile din 1996 au adus la putere primul guvern reformist în peste 50 de ani. Piața de capital din România a început să atragă interes. Firma la care lucram considera că era rezonabil să mă trimită pe mine acolo, eu fiind român, pentru a mă ocupa de investiții. Nu am zăbovit prea mult asupra deciziei. Mi-am făcut bagajul, mi-am luat bilet de avion spre România și nici că m-am mai întors!

Între două lumi

Exil. Întoarcere acasă. Apartenență. Alienare. Noi și străinii. În multe privințe, fiind obligat de împrejurări să-ți părăsești casa e ai rău, din punct de vedere psihologic și emoțional, decât să treci prin moartea unui prieten apropiat sau a unei rude. Cu moartea tratezi prin intermediul unei proceduri bine stabilite și a unei perioade limitate de doliu. În mormântările există ca să ne ajute să surmontăm moartea celor apropiați.

Cei care sunt obligați să-și părăsească țara nu au însă la dispoziție în mormântări. Ei își pot petrece tot restul vieții visând la ziua reîntoarcerii. Permanența fizică a unei case undeva permite speranței să supraviețuiască, chiar dacă acea casă devine de nerecunoscut.

Exilul familiei mele și, în ultimă instanță cauza reîntoarcerii mele, nu s-au născut la începutul anilor '70, ci mai degrabă cu mult înainte, atunci când sovieticii impuseseră comunismul și noua clasă conducătoare. Secole de evoluție socială și culturală s-au transformat rapid în dezintegrare națională. Emoțional și psihologic, membrii familiei mele se retrăseseră în ei înșiși, cu amintirile și poveștile lor, ca să păstreze și să salveze ce mai putea fi salvat.

Dar contactul cu culturile străine îți amplifică propriile valori. Mecanismele de auto-apărare ale familiei mele creaseră o imagine idealizată a României interbelice. Cramponarea de trecut devenise un mod de viață necesar. Sigur că ne împiedica să prindem rădăcini adânci, dar simeam că nu prea erau motive să facem asta... Ne apăram cu strășnicie dreptul la "non-apartenență". Viitorul nostru era undeva într-un trecut care, din multe puncte de vedere, nici nu existase vreodată.

Așa încât, chiar înainte de a părăsi România și poate fără să ne dăm seama, familia mea devenise absorbită de o perpetuă căutare a casei - într-o asemenea măsură și pentru o asemenea durată de timp, că atunci că la momentul reîntoarcerii, casa s-ar fi transformat atât de mult încât să

devină de nerecunoscut. Casa va rămâne mereu în amintire, o plăsmuire a trecutului nostru.

În mod ironic, tocmai experiența traiului în străinătate m-a ajutat să-mi cristalizez și considez identitatea românească. Iar revenirea acasă a fost rezultatul inevitabil al apartenenței la o familie care a trăit 25 de ani în exil, cea mai mare parte petrecută în mijlocul celei mai puternice culturi asimilaționiste a lumii. Obiectiv vorbind, reîntoarcerea e o nouă migrație. Un băștinaș devine un străin care apoi se întoarce în fosta patrie, care între timp s-a schimbat în ceva ce îi este acum străin. Tragedia e dublă. Nu numai că trebuie să suporti vicisitudinile exilului, dar atunci când te întorci ești confruntat cu ceea ce este adeseori o realitate ostilă. Întoarcerea acasă poate însemna sfârșitul iluziilor... la extremă și sfârșitul însăși al speranței.

Dar în final, ceea ce am ales a fost apartenența.

Revenirea acasă

Adevărata întrebare căreia ar trebui să-i răspund este: ce m-a făcut să rămân. Mulți spun că România este o țară minunată, păcat cu oamenii ei. Dar tocmai acești oameni mi-au creat sentimental de "acasă". Dacă vroiam doar munți și coaste frumoase, găseam altele și mai frumoase aiurea. Dar România e pentru mine acasă datorită oamenilor. Fie că mă fac să plâng sau să râd, ei sunt în primul și în primul rând umani la modul dezarmant - cu toate bunele și relele ce decurg de aici. Îmi place modul în care iubim, modul în care visăm, îmi place chiar modul în care mințim și sporovăim sau modul de a ne târgui, tot timpul cu intenția de a ieși în avantaj, sau nu. N-am întâlnit în lume oameni mai veritabili, mai autentici, poate chiar mai transparentți. Găsesc că români, sfinți sau păcătoși, sunt dezarmant de clari și de expresivi în emoții, în intenții. În multe feluri. E ca și iubirea pentru propriii copii. Fiecare părinte își vede copiii într-un singur mod posibil - plin de admirație și dragoste. Așa și cu patria - o îndrăgești cu bune și cu rele.

Știu mai bine decât mulți, după atâția ani în străinătate, cât de înapoiati suntem. Văd slăbiciunile noastre cum puțini băștinași o pot vedea. Nu mă îndoiesc că România are una din cele mai proaste clase politice de după '89 din Europa de est. România e în tentaculele unei cleptocrații de care îi va fi greu să scape.

Eu cred că mulți români s-ar întoarce dacă ar fi mai onești cu ei înșiși. Mulți sunt nefericiți din multiple motive, dar nu vor să privească realitatea în față de teamă că prietenii și rudele îi vor percepe ca slabi sau, și mai rău, ca pe niște ratați.

Cu două milioane de români care lucrează în străinătate, guvernului ar trebui să-i sune alarma. În loc de asta, conducătorii României numără cu satisfacție banii trimiși de aceștia acasă cu care-și echilibrează conturile și trag înainte ceea ce a mai rămas din economie. De fapt, pe măsura ce populația scade, fie din cauza speranței de viață mai reduse sau prin emigrare, țara e confruntată cu o criză acută.

Matei Păun a lucrat între 1994-1997 pentru fondul Firebird Management cu sediul la New York, care a lansat unul dintre primele și cele mai prospere fonduri de investiții pentru țările CSI (fosta URSS). La întoarcerea în România în anul 1997, dl. Păun a înființat și condus divizia de operațiuni pe piețe de capital a companiei Regent Pacific, construind una dintre cele mai active firme de brokeraj de piață la momentul respectiv, introducând pe piața românească acest tip de operații financiare. În anul 1999, el a fost co-fondat HTI Group, care s-a specializat cu precădere în activități de brokeraj și care, în 2007, a fost preluată de către banca de investiții Morgan Stanley. În 2003 s-a alăturat grupului de consultanță Deloitte & Touche ca Director al departamentului de Consultanță în Servicii Financiare, în cadrul căruia a condus numeroase proiecte de consultanță financiară. Dl. Păun este licențiat în Relații Internaționale al Trinity College, Connecticut, SUA. El este actualmente Managing Partner la BAC Investment Bank - România, o banca de investiții regională acoperind sud-estul Europei.

Puteți citi acest articol și în Revista Acum la adresa de internet [2] <http://www.romanialibera.com/articole/articol.php?care=7612>

URL to article: **<http://www.romanianvip.com/2008/07/10/despre-exil-%c8%99i-intoarcere/>**

URLs in this post:

[1] Image: **http://www.romanianvip.com/wp-content/gallery/posts-images/matei_paun.jpg**

[2] <http://www.romanialibera.com/articole/articol.php?care=7612> : **<http://www.romanialibera.com/articole/articol.php?care=7612>**

Copyright 2008 Romanian VIP. Toate drepturile rezervate.